

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

De colleges van bestuur van de instellingen voor hoger onderwijs

**Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering**
IPC 2250

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
735702

Betreft Inwerkingtreding Wet studievoorschot hoger onderwijs

Dinsdag 20 januari 2015 is de Wet studievoorschot hoger onderwijs aangenomen door de Eerste Kamer.¹ Met deze brief wil ik u informeren over de belangrijkste wetswijzigingen. Een afschrift van deze brief zal ik naar de medezeggenschapsorganen sturen.

1. De maatregelen in het kort

De Wet studievoorschot hoger onderwijs bevat een hervorming van het studiefinancieringsstelsel in het hoger onderwijs, waardoor geld vrijkomt om te investeren in de kwaliteit van het hoger onderwijs en het aan onderwijs verbonden onderzoek. De wet zal in werking treden op 1 september 2015, en wordt ingevoerd met cohortgarantie. Enkele onderdelen ervan zullen al eerder of juist later in werking treden vanwege de tijd die nodig is voor een zorgvuldige invoering.²

De basisbeurs verdwijnt, en maakt plaats voor een sociale leenvoorziening die voor alle studenten ter beschikking komt: het studievoorschot. Studenten kunnen een studielening afsluiten tegen een voordelige rente en hoeven na hun afstuderen nooit meer dan 4% van hun meerkomen (het inkomen boven het minimumloon) in te zetten voor aflossing. Oud-studenten die het wettelijk minimumloon verdienen of minder, hoeven niet terug te betalen. De terugbetaaltermijn wordt verlengd naar 35 jaar.

De aanvullende beurs wordt verhoogd voor die studenten van wie de ouders niet genoeg verdienen om hun aandeel aan de studiekosten (volledig) te leveren. Deze beurs wordt voor de laagste inkomensgroepen significant hoger dan de huidige aanvullende beurs, zodat zij in beginsel niet meer studievoorschot nodig hebben dan leeftijdsgenoten met ouders die een hoger inkomen hebben.

¹ Kamerstukken I, 2014/2015, nr. 17, item 3.

² Meer informatie over deze en andere maatregelen is onder andere te vinden op www.duo.nl en www.startstuderen.nl

Studenten die een functiebeperking hebben en daardoor studievertraging oplopen, kunnen aanspraak maken op een nieuwe tegemoetkomingsregeling, binnen de al bestaande mogelijkheden in de studiefinanciering. Ook de mogelijkheden binnen het profileringsfonds veranderen voor deze groep niet.

Met de hervorming van het studiefinancieringsstelsel, komen er middelen vrij om te investeren in de kwaliteit van het hoger onderwijs en het aan onderwijs verbonden onderzoek. De kwaliteitsslag die vooral na het rapport van de commissie Veerman (2010)³ op gang gekomen is in het hoger onderwijs, kan hiermee krachtig worden voortgezet. Het doel: een meerkleurig bestel van hoge kwaliteit, waarin onderwijsinstellingen zich duidelijk kunnen profileren. In september 2014 ben ik gestart met een ho-tour, waarin ik met studenten, docenten en bestuurders in gesprek ben gegaan over de belangrijkste opgaven en investeringen in het hoger onderwijs. Deze gesprekken en werkbezoeken vormen input voor de strategische agenda met bijbehorende (lange termijn) investeringsagenda. Deze zal voor de zomer van 2015 verschijnen.

Met het wettelijk vastleggen van het instemmingsrecht op de hoofdlijnen van de begroting voor de medezeggenschap, beoog ik te borgen dat ook studenten en docenten mee kunnen praten over de besteding van middelen.

Naast de versterking van de kwaliteit, zet ik met deze wet ook in op borging van de toegankelijkheid van het onderwijs voor die groepen in de samenleving voor wie de gang naar het hoger onderwijs nog niet altijd vanzelfsprekend is, door extra aandacht voor in- en doorstroming in het gehele onderwijsstelsel.

De ov-kaart blijft een belangrijk onderdeel van het stelsel van studiefinanciering. Voorts wil ik met deze wet het leven lang leren stimuleren, onder andere door de mogelijkheden voor het collegegeldkrediet te verruimen. Tot slot hebben studenten die aanspraak maken op studiefinanciering, vanaf het collegejaar 2015-2016 geen recht meer op de fiscale aftrek van scholingsuitgaven. Dit geldt ook als zij in de praktijk geen gebruik maken van de studiefinanciering.

2. Gevolgen voor de instellingen

De Wet studievoorschot hoger onderwijs heeft allereerst gevolgen voor de studenten. Studenten die vanaf 1 september 2015 starten met hun opleiding, hebben geen aanspraak meer op een basisbeurs, maar kunnen bij de overheid een lening afsluiten om te voorzien in hun kosten voor studie en levensonderhoud. Het geld dat op deze wijze beschikbaar komt, wordt geïnvesteerd in de kwaliteit van hun hoger onderwijs, dat hen via de instellingen wordt aangeboden. In deze paragraaf zet ik op een rij wat er met betrekking tot de diverse maatregelen, de komende tijd van u als instelling verwacht wordt.

A. Instemmingsrecht

De medezeggenschap krijgt instemmingsrecht op de hoofdlijnen van de begroting, zodat studenten en docenten al in een vroeg stadium kunnen meedenken over de koers van de instelling. Studenten, personeel en bestuurders

³ Kamerstukken II, 2009/2010, 31288, nr. 96 (bijlage)

vormen immers samen de onderwijsgemeenschap waarin een transparante cultuur en het gezamenlijk nadenken over het onderwijs- en onderzoeksbeleid van belang zijn. Een sterkere positionering van de medezeggenschap op het financiële beleid past hier bij, te meer omdat de investeringen die mogelijk worden door de invoering van het studievoorschot in het belang van de studenten gericht zijn op kwaliteitsverbetering van het onderwijs.

Onze referentie
735702

Het instemmingsrecht op de hoofdlijnen van de begroting is in werking getreden met de publicatie van het inwerkingtredingsbesluit op 4 maart 2015, en geldt dus al voor de eerstvolgende begroting (kalenderjaar 2016). Het is dan ook van belang dat u als instelling zo snel mogelijk aan de slag gaat met de inrichting en uitwerking van het proces rondom de hoofdlijnen van de begroting. Zowel medezeggenschap als bestuur hebben er baat bij dat het gesprek hierover in een zo vroeg mogelijk stadium plaatsvindt en dat de medezeggenschap vroeg wordt betrokken bij het begrotingsproces.

Het instemmingsrecht op de hoofdlijnen van de begroting moet bijdragen aan 'het goede gesprek' binnen de instelling. Daarom is het belangrijk dat de medezeggenschap in een vroeg stadium wordt betrokken bij het begrotingsproces en het denken over het beleid van de instelling. Het uiteindelijke stemmen over de hoofdlijnen van de begroting - maar ook het advies over de begroting zelf - moet het sluitstuk vormen van het gesprek over de koers van de instelling. De geraamde inkomsten en uitgaven in de begroting moeten de gemaakte beleidskeuzes immers financieel ondersteunen.

Het vaststellen van de hoofdlijnen van de begroting gaat vooraf aan het vaststellen van de begroting zelf. De integrale begroting moet immers een uitwerking vormen van wat er in de hoofdlijnen is afgesproken. Uit de hoofdlijnen van de begroting moet in ieder geval duidelijk worden wat de beoogde verdeling van de middelen is voor het begrotingsjaar op basis van de verdeelprincipes ten aanzien van de beleidsterreinen onderwijs, onderzoek, huisvesting en beheer, investeringen en personeel. De verdere invulling en uitwerking van wat tot de hoofdlijnen van de begroting moet worden gerekend, wordt aan de instellingen overgelaten. De instelling is hier vrij in zodat het systeem (zoveel mogelijk) kan aansluiten bij de specifieke werkwijze en administratieve processen van de individuele instelling, en bij de inhoudelijk strategische keuzes in het instellingsplan. De enige beperking is dat het instemmingsrecht niet kan worden uitgeoefend op een onderdeel van de begroting dat inhoudelijk reeds is geregeld in een wettelijk voorschrift, zoals een algemeen verbindend verklaarde cao.

Net als de precieze invulling, worden ook de vormgeving en het proces van de hoofdlijnen van de begroting aan de instellingen overgelaten. Het geheel van hoofdlijnen kan bijvoorbeeld vorm krijgen in een kaderbrief of verbonden worden aan de (jaarlijkse) uitgangspunten van de allocatie van middelen, of het verdeelmodel, als de verdeling van de middelen over bovengenoemde beleidsterreinen er maar onderdeel van uitmaakt. Sommige instellingen kennen al instemmingsrecht op dergelijke documenten. Het is ook aan de instelling om samen met de medezeggenschap te bepalen op welke wijze dit uitwerking krijgt in het medezeggenschapsreglement. Hierin kan bijvoorbeeld ook worden vastgelegd hoe de faculteitsraad of de deelraad wordt betrokken.

Met het instemmingsrecht op de hoofdlijnen van de begroting krijgt de medezeggenschap een belangrijke verantwoordelijkheid. Om de hoofdlijnen van de begroting goed te kunnen beoordelen en hierover goed het gesprek te kunnen voeren, is het van belang dat de medezeggenschap voldoende is toegerust op het gebied van planning en control, voldoende kennis heeft van zaken als meerjarenplannen en het (interne) bekostigingsmodel en de gelegenheid krijgt om technische vragen te stellen. De bestaande faciliteitenregeling voor medezeggenschap (en opleidingscommissies) is hiervoor bedoeld. Het zal per medezeggenschapslid verschillen welke scholing of training nodig is om een goed oordeel te kunnen vellen over de hoofdlijnen van de begroting. Dit vergt dus maatwerk en een proactieve houding van zowel bestuur als medezeggenschap.

B. Investeringsagenda

Voorinvesteringen

De middelen die vrijkomen door de invoering van het studievoorschot, maken een flinke investering in de kwaliteit van het hoger onderwijs en daaraan gerelateerd onderzoek mogelijk. Deze middelen zijn beschikbaar vanaf 2018. De hogescholen en universiteiten hebben toegezegd niet tot 2018 te wachten met extra investeringen. Zij zullen in de jaren 2015, 2016 en 2017 zelf een jaarlijkse (gezamenlijke) investering plegen van € 200 miljoen.

De VSNU en de Vereniging Hogescholen hebben daarbij op sectorniveau aangegeven waarin de instellingen willen investeren. Beide verenigingen noemen de thema's onderwijskwaliteit, onderwijsgebonden onderzoek en (moderne) infrastructuur. Bij deze thema's gaat het bijvoorbeeld om het aanstellen van meer docenten en lectoren, meer studiebegeleiding, meer contacturen en betere studentfaciliteiten. De investeringen kunnen per instelling verschillen, zowel wat betreft omvang als inhoud. Ik heb aan de Kamer aangegeven om haar op sectorniveau te zullen informeren over de financiële situatie van de instellingen, en de activiteiten die zij de komende jaren ondernemen om te investeren in de verbetering van het onderwijs. Deze informatie kan gehaald worden uit de jaarverslagen en continuïteitsparagrafen. Ik heb geen afspraken gemaakt over de wijze waarop de individuele instellingen hierop inzetten. Maar ik vertrouw erop dat het commitment op sectorniveau ook zijn vertaling krijgt in de inzet van de individuele instellingen. En dat u op instellingsniveau het gesprek hierover voert. Het met deze wet ingestelde instemmingsrecht op de hoofdlijnen van de begroting, helpt medezeggenschapsraden hierbij.

Strategische agenda

De strategische agenda zal antwoord geven op de vraag wat de komende jaren de belangrijkste opgaven zijn voor het hoger onderwijs en hoe de beschikbare middelen ten goede kunnen komen aan deze opgaven. Instellingen, studenten en docenten zijn via de HO-tour intensief betrokken bij de totstandkoming van deze strategische agenda. De investeringsagenda zal een centraal onderdeel vormen van de strategische agenda. De strategische agenda heeft tot doel om de middelen die vrijkomen uit het studievoorschot herkenbaar in te zetten voor specifieke thema's. Daartoe moet niet worden gekozen voor een 'one size fits all' strategie, maar ruimte worden gelaten voor verschillen tussen instellingen. Het is belangrijk flexibel te kunnen zijn, zodat instellingen in de gelegenheid zijn de investeringen aan te laten sluiten bij hun eigen specifieke context en strategie. Om die reden is in de Wet studievoorschot hoger onderwijs ook mogelijk gemaakt

dat de middelen die vanaf 2018 beschikbaar komen, kunnen worden gekoppeld aan kwaliteitsafspraken met individuele instellingen. Hoe die kwaliteitsafspraken eruit moeten zien, is nog niet vastgelegd. Hiervoor zal een algemene maatregel van bestuur worden opgesteld. Deze algemene maatregel van bestuur moet worden afgestemd met de studentenorganisaties en de Vereniging Hogescholen en de VSNU. De evaluatie van de prestatieafspraken die in 2016 zal plaatsvinden, wordt hierbij nadrukkelijk betrokken.

Onze referentie
735702

C. Cohortgarantie

Bij diverse instellingen leven vragen over de overgangsregeling (cohortgarantie) behorend bij het studievoorschot. Studenten die zich inschrijven in de master voor 1 september 2015, kunnen deze master nog afmaken onder het huidige stelsel, dus met behoud van basisbeurs. Studenten die in hun master instromen op of na 1 september 2015 krijgen wel te maken met het nieuwe stelsel. Dit heeft tot vragen geleid.

Uiteraard gelden allereerst de wettelijke verplichtingen. Verreweg de meeste studenten beginnen met hun opleiding aan het begin van het nieuwe studiejaar. De wet gaat ervan uit dat het studiejaar start per 1 september. De formele inschrijving volgens de WHW is dan ook per die datum. De aanmelding zal doorgaans wel eerder plaatsvinden. Studenten die aan hun masteropleiding beginnen per 1 september 2015, krijgen te maken met het studievoorschot. Zij ontvangen voor hun masterfase geen basisbeurs meer.

Veel masteropleidingen kennen, naast het instroommoment van 1 september, nog een extra instroommoment: 1 februari. Studenten die per 1 februari 2015 aan hun masteropleiding zijn begonnen, kunnen hun masteropleiding nog afmaken met behoud van basisbeurs. Studenten die per 1 februari 2016 beginnen aan hun masteropleiding, krijgen wel te maken met het studievoorschot. Zij hebben geen aanspraak meer op een basisbeurs.

Dan zijn er nog masteropleidingen waarbij het mogelijk is voor studenten om tussentijds in te stromen. Tussentijdse inschrijving is mogelijk op grond van de WHW, als deze erop gericht is studenten te faciliteren in die zin dat per die datum ook daadwerkelijk die opleiding wordt gevolgd, en door de instelling een onderwijsprogramma wordt geboden. Een onderwijsprogramma moet voorts voldoende studeerbaar zijn binnen de nominale duur die ervoor staat; eerder instromen betekent dus ook een verwachting ten aanzien van die voldoende studeerbaarheid. Verder geldt dat een student om zich in te schrijven in de master, zijn bachelor moeten hebben afgerond. Als studenten starten met een masteropleiding voor de datum van 1 september 2015, en voor die tijd studiefinanciering ontvangen voor hun master, dan kunnen zij hun masteropleiding afmaken met behoud van hun basisbeurs. Een student die zich na 1 augustus 2015 inschrijft in zijn masteropleiding, zal vanaf 1 september 2015 studiefinanciering ontvangen voor die master, ook al zou hij direct met een onderwijsprogramma kunnen starten. Hij krijgt in dat geval wel te maken met het studievoorschot.

Ervan uitgaande dat instellingen zich aan de hiervoor beschreven bedoeling van de wet houden, kunnen instellingen de regels handhaven die zij de afgelopen

jaren gehanteerd hebben ten aanzien van tussentijdse inschrijving. Het is echter niet de bedoeling dat instellingen actief hun beleid of de uitvoering ervan aanpassen in verband met de naderende veranderingen in de studiefinanciering, en zo eraan bijdragen dat de cohortgarantie voor studenten op een andere wijze gebruikt wordt dan als door de wetgever bedoeld. Ik vertrouw erop dat dat ook niet gebeurt.

Onze referentie
735702

D. Studenten met een functiebeperking

Studenten met een functiebeperking die studievertraging oplopen vanwege deze functiebeperking, kunnen gebruik maken van speciale voorzieningen in de studiefinanciering, zoals een verlenging van de prestatiebeurs. Zij moeten daarvoor een aanvraag indienen bij hun decaan, en een verklaring van een dokter of paramedicus overleggen. Vervolgens kunnen zij via DUO de speciale voorziening aanvragen. Deze systematiek verandert niet.

Wel is het zo dat de basisbeurs uit de studiefinanciering verdwijnt. Hierdoor wordt het voorzieningenniveau voor functiebeperkte studenten geraakt. Daarom heb ik geregeld dat zij in plaats van de mogelijkheid tot verlenging van de basisbeurs binnen de studiefinanciering, gebruik kunnen maken van een eenmalige kwijtscheldingregeling van € 1200, als zij binnen de diplomatermijn met goed gevolg een ho-opleiding afronden. Maar de aanvraag hiervoor loopt dus binnen de bestaande procedure voor het aanvragen van verlenging van de prestatiebeurs. Studenten en studentendecanen hoeven hiervoor geen extra stappen te zetten, anders dan dat studenten de € 1200 wel op voorhand moeten lenen, om achteraf de kwijtschelding te kunnen krijgen. Het betreft immers met nadruk een kwijtscheldingsregeling. Een student die niet geleend heeft, kan het bedrag ook niet kwijtgescholden krijgen.

E. Profileringsfonds

De Wet studievoorschot hoger onderwijs heeft geen gevolgen voor de bestaande voorzieningen die het Profileringsfonds biedt. Studenten blijven gewoon aanspraak maken op een vergoeding uit het profileringsfonds, bij bestuursfuncties of studievertraging door zwangerschap, functiebeperking of chronische ziekte et cetera. Dit is bij wet geregeld, waarmee de financiële ondersteuning uit het profileringsfonds is geborgd. Het is aan de instellingen om te bepalen hoe hoog en voor welke duur de ondersteuning uit het profileringsfonds voor een student uiteindelijk is; deze wet heeft daar geen invloed op. In de praktijk wordt daarvoor als richtlijn vaak het bedrag van de huidige basisbeurs en eventueel aanvullende beurs aangehouden. Het wegvallen van de basisbeurs is geen aanleiding om deze richtlijn aan te passen. De hoogte van de maximale vergoeding uit het profileringsfonds blijft gelijk. De instellingen kunnen nog steeds als richtlijn de hoogte van de huidige basisbeurs aanhouden. De basislening wordt opgehoogd met hetzelfde bedrag. In totaal blijft de niet-belaste hoogte gelijk. Dat is een normbedrag van €800 tot €900. De instelling mag hier bovenop nog een voorziening voor aanvullende ondersteuning bieden. Dit gedeelte is wel belast. Er is geen maximum. Ook hiervoor geldt dat dit niet wijzigt. Er is geen aanleiding de vergoeding uit het profileringsfonds naar beneden bij te stellen.

In het debat met de Tweede Kamer over deze wet is benadrukt dat eventueel nieuwe kaders nodig zijn, zodat studenten een reëel beeld kunnen hebben van de

vergoedingen die individuele instellingen uitkeren vanuit het profileringsfonds. Dit heeft geleid tot de motie van het lid Mohandis C.S.⁴ Dit houdt in dat ik -in samenspraak met de VH, de VSNU en de studentenbonden- zal onderzoeken of een kader voor de bedragen die vanuit het profileringsfonds worden uitgekeerd, kan helpen om deze groep op een inzichtelijke manier te compenseren. Tevens zal ik monitoren of de omvang van het profileringsfonds adequaat is en hoe hoog de vergoeding is. De monitoring zal zich in het bijzonder toespitsen op studenten met een functiebeperking of chronische ziekte. Ik zal u op de hoogte houden van de ontwikkelingen.

Onze referentie
735702

F. Schakelen en doorstromen

Goede mogelijkheden voor studenten om te schakelen en door te stromen, zijn dusdanig belangrijk voor een toegankelijk stelsel dat in het akkoord in de studiefinanciering is afgesproken dat schakelen, doorstromen en studiesucces tussen mbo-hbo-wo specifieke aandachtsgebieden in de kwaliteitsafspraken worden. In de Wet studievoorschot hoger onderwijs wordt de regeling van de schakelprogramma's voor de doorstroom van bachelor naar wo-master op diverse onderdelen gewijzigd, om een goede doorstroming van studenten te bevorderen.

In de eerste plaats wordt de wettelijke opdracht aan instellingen om schakelprogramma's aan te bieden uitgebreid. De huidige regeling is beperkt tot het schakelen tussen *hbo-bachelor* en wo-master. Echter, ook in geval van doorstroming van een *wo-bachelor* naar een (verwante) wo-master kan het zo zijn dat een student een schakelprogramma nodig heeft, en dient waar nodig goede ondersteuning te worden geboden. Een tweede verbetering betreft de toevoeging van de Open Universiteit aan de instellingen die een schakelprogramma dienen aan te bieden. Ten derde wordt het schakelen tussen bachelor en master mogelijk tegen maximaal eenmaal het wettelijk collegegeld. Dit is in het voordeel van de student.

Voor de schakelprogramma's tussen hbo en wo waren met ingang van het studiejaar 2013/2014 de tarieven voor de schakelprogramma's gemaximeerd, in drie tariefgroepen: voor programma's van 30 studiepunten of minder, voor programma's van meer dan 30 maar niet meer dan 60 studiepunten, en voor programma's van 60 studiepunten en meer. De wet bevat een vereenvoudiging naar één tarief en verlaging van het maximumtarief naar eenmaal het wettelijk collegegeld. Voor trajecten korter dan 60 studiepunten geldt een proportioneel deel van het wettelijk collegegeld, afhankelijk van de omvang van de studielast. Dat betekent dat een student in die gevallen slechts een vergoeding betaalt ter hoogte van een deel van het wettelijk collegegeld; namelijk dat deel dat in evenredige verhouding staat tot de studielast.⁵ Voor het volgen van een schakelprogramma aan de Open Universiteit geldt dezelfde regeling met dien verstande dat de vergoeding in dat geval is gerelateerd aan het collegegeld OU, bedoeld in artikel 7.45b, eerste lid, van de WHW. Deze maatregel gaat in per

⁴ Kamerstukken II, 2014-2015, 34035, nr. 43.

⁵ Uit artikel 7.4 van de WHW blijkt dat de studielast dient te worden uitgedrukt in studiepunten. Zestig studiepunten staan voor een studiejaar. De plicht om wettelijk collegegeld te betalen heeft betrekking op een studiejaar.

studiejaar 2017-2018, wanneer de eerste lichting studievoorschot-studenten voor het eerst gaat 'schakelen'. Dit geeft u tegelijkertijd de tijd om deze maatregel zorgvuldig te implementeren.

Onze referentie
735702

G. Vouchers

In de Wet studievoorschot hoger onderwijs is bepaald dat studenten die de eerste vier jaar instromen in het hoger onderwijs en nog niet volledig profiteren van de extra investeringen, recht krijgen op een voucher. Met deze voucher krijgen studenten de mogelijkheid om tussen de vijf en tien jaar na hun afstuderen nogmaals scholing in het hoger onderwijs te volgen. Met de vouchers wordt ook een impuls gegeven aan het leven lang leren en het deeltijdonderwijs. De uitwerking hiervan wordt geregeld in een algemene maatregel van bestuur. Deze zal naar verwachting 1 januari 2016 in werking treden. De uitgangspunten hierbij zijn:

- De eerste vier cohorten studenten onder de Wet studievoorschot hoger onderwijs, cohort 2015-2016 tot en met 2018-2019, krijgen een voucher.
- De voucher kan vijf tot tien jaar na afstuderen worden ingezet bij door de NVAO geaccrediteerde, bekostigde en niet-bekostigde opleidingen in het hoger onderwijs in Nederland.
- De waarde van de voucher bedraagt € 2000,-. De waarde wordt jaarlijks geïndexeerd.
- De voucher wordt gelijktijdig met de aanmelding voor een opleiding aangevraagd. De aanvraag geschiedt door het aankruisen van de betreffende optie op het daartoe voorgescreven e-formulier via Studielink;
- De voucher kan in zijn geheel of in delen (voor modules) worden ingezet, voor voltijd- en deeltijdonderwijs. Het is niet vereist de voucher in te zetten voor een diplomagericht traject. Het is een tegemoetkoming voor een studie, maar geen garantie voor de financiering van een hele opleiding.
- De voucher wordt door DUO uitbetaald aan de instelling waar de student nogmaals scholing gaat volgen, niet aan de student.

Vanaf nu kunnen instellingen aan zowel het bekostigd als het onbekostigd onderwijs zich op de inzet van vouchers richten, en, wanneer zij dit willen, zich hiermee profileren. Studenten zullen kiezen waar zij hun voucher inzetten op grond van inhoud, kwaliteit, locatie en flexibiliteit van het onderwijsprogramma.

Door de aanspraak op vouchers ontstaat er ten opzichte van de huidige situatie enige jaren een beperkte administratieve last. Bij inschrijving geeft een afgestudeerde aan of hij recht heeft op een voucher; u moet dit bij DUO melden om het bedrag te kunnen ontvangen. Bovendien kan het zijn dat u nog een aanvullend bedrag moet vragen aan de student, omdat de voucher niet de kosten van de studie c.q. module dekt. Aan de andere kant gaan er wellicht meer studenten een tweede studie of module volgen door het recht op een voucher.

H. Levenlanglerenkrediet

Met de Wet studievoorschot hoger onderwijs wordt het in de toekomst voor nieuwe groepen studenten mogelijk te lenen voor de kosten van les- of collegegeld. Het gaat om de volgende groepen studenten:

- deeltijdstudenten in het hoger onderwijs (bekostigd en niet-bekostigd onderwijs);

- studenten die een tweede studie willen volgen (ook onder de 30 jaar);
- studenten aan voltijd- en duaal hoger onderwijs, ook zij die 30 jaar of ouder zijn op het moment van aanvang van hun studie;
- studenten aan een beroepsopleidende leerweg in het mbo die 30 jaar of ouder zijn op het moment van aanvang van hun studie.

Onze referentie
735702

Nieuwe groepen studenten krijgen zo de mogelijkheid om te lenen voor het collegegeld of – in het geval van de mbo-opleidingen (bol)– het lesgeld. Met dit *levenlanglerenkrediet* wordt een financiële drempel weggenomen die hen de toegang tot het hoger onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs in de weg kan staan. Bijvoorbeeld aan studenten die geen recht (meer) hebben op een ov-kaart of een tegemoetkoming in de kosten van levensonderhoud (waaronder ook kosten voor studiemateriaal worden gerekend), maar die wel gemotiveerd zijn om een opleiding te volgen. Personen met aanspraak op levenlanglerenkrediet behouden het recht op aftrek van scholingsuitgaven in de inkomstenbelasting.

Het levenlanglerenkrediet wordt ingevoerd met ingang van studiejaar 2017/2018. DUO heeft de afgelopen tijd verschillende mogelijkheden onderzocht om het levenlanglerenkrediet eerder in te voeren. Eerdere invoering is in verband met uitvoeringsrisico's niet mogelijk gebleken.

De nieuwe leenvoorziening is qua vorm vergelijkbaar met het bestaande collegegeldkrediet in de studiefinanciering. Ze ziet er op hoofdlijnen als volgt uit:

- Iedereen kan vier jaar lang levenlanglerenkrediet krijgen, of zoveel maanden extra als de nominale studieduur van de opleiding langer is. Bij deeltijdse opleidingen kan daarbovenop nog een jaar extra krediet worden verstrekt.
- Het levenlanglerenkrediet kan worden benut voor geaccrediteerde opleidingen in het hoger onderwijs en mbo-bol in Nederland. Het te lenen bedrag is maximaal het feitelijk verschuldigde collegegeld of – in het geval van mbo-bolopleidingen – lesgeld. Kost de opleiding meer dan vijfmaal het wettelijke collegegeld, respectievelijk vijfmaal het wettelijk vastgestelde lesgeld in het geval van mbo-bolopleidingen, dan geldt een maximum van vijfmaal dat wettelijk vastgestelde bedrag.
- De gunstige rente die geldt voor een lening hoger onderwijs geldt ook voor deze faciliteit. Ook de andere sociale leenvoorwaarden die gelden voor mbo-studenten, gelden voor deze faciliteit.
- Studerenden tot 55 jaar kunnen het krediet gebruiken, gelet op een reële terugbetaaltermijn tijdens de werkzame leeftijd, en conform het advies van de commissie Rinnooy Kan. Een studerende die voor zijn 55ste begint en daarna onafgebroken blijft studeren, behoudt zijn aanspraak op het krediet.

Aangezien de lening ook op latere leeftijd verkregen kan worden, geschiedt de terugbetaling ervan in vijftien jaar en niet in vijfendertig jaar. Voorts zijn de regels voor terugbetaling van toepassing die ook gelden voor een lening in het beroepsonderwijs. Maar er zal geen sprake zijn van een aanloopfase. In de regel zullen degenen die gebruik maken van deze faciliteit zich al in hun werkende leven bevinden en direct kunnen terugbetalen. In het geval de debiteur geen werk heeft, of slechts over beperkte inkomsten beschikt, geldt uiteraard de draagkrachtregeling. In verband met de terugbetaling op latere leeftijd en eventuele financiële risico's, wordt verder voor de rentevastperiode van vijf jaar gekozen. Ook kunnen debiteuren geen beroep doen op de jokerjaren waarbij de

terugbetaling tot ten hoogste vijf jaar opgeschort kan worden. De overige eisen voor het krijgen van studiefinanciering zijn onverkort van toepassing.

Onze referentie
735702

Bij algemene maatregel van bestuur worden nog regels gesteld over de samenloop van de terugbetaling van het levenlanglenkrediet en nog niet afbetaalde leningen uit reguliere studiefinanciering.

I. Internationale studenten

Het studievoorschot wordt vanzelfsprekend ook doorgevoerd in de meeneembare studiefinanciering voor ho-studenten die buiten Nederland willen studeren en het geldt evenzeer voor buitenlandse studenten die in Nederland komen studeren en krachtens de WSF 2000 aanspraak maken op studiefinanciering voor het volgen van hoger onderwijs. Ook voor hen vervalt de basisbeurs en wordt de leenmogelijkheid verruimd. De voorwaarden voor aanspraak veranderen niet.⁶

3. Ten slotte

De Wet studievoorschot hoger onderwijs brengt de nodige veranderingen mee: voor de studenten vooral, maar ook voor u als instellingen. Ik wil u vragen de informatie in deze brief zo breed mogelijk te verspreiden, en uw studenten en medewerkers actief te wijzen op de websites www.startstuderen.nl en www.duo.nl. U kunt hier terecht voor meer informatie en vragen over deze wet, maar ook over studiefinanciering en (financiële) studievoorbereiding in het algemeen. Zodat al uw medewerkers, van docent tot decaan tot mentor, zelf goed op de hoogte zijn van de veranderingen die gaan plaatsvinden en zij ook de studenten adequaat kunnen helpen en adviseren bij eventuele vragen en bij de diverse keuzes die zij moeten maken voor en tijdens hun studie. Op deze manier werken we samen aan een vloeiende overgang naar het nieuwe stelsel.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

dr. Jet Bussemaker

⁶ Zie voor meer informatie over dit onderwerp ook www.nuffic.nl